

MAXIM FEDOROV
A. TAMMISAARI

SODAN UUSI KUNINGAS

DROONILENTÄJÄNÄ UKRAINASSA

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

© Maxim Fedorov, A. Tammisaari ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Kustannusosakeyhtiö Otava
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
tuoteturvallisuus@otava.fi

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-53047-3

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

Ihmiset kavahtavat yleensä muutosta, koska he pelkäävät tuntematonta. Ainoa pysyvä asia historiassa on kuitenkin se, että kaikki muuttuu.

**Yuval Noah Harari, *Homo Deus:*
Huomisen lyhyt historia. (2018)
(suom. Jaana Iso-Markku)**

SISÄLLYS

TERMISTÖ	10
MAXIM FEDOROVIN ESIPUHE	15
OMA SOTA	19
SKY FURY	23
TAPPOVYÖHYKE	27
ENSIMMÄINEN DROONISOTA	33
Droonit säästävät ihmishenkiä	34
ISOISÄ JA ISÄNMAALLISUUS	39
DROONIT MERELLÄ JA MAALLA	47
Droonit maan päällä	52
RAKKAUTTA JA YSTÄVYYTTÄ	64
OPERAATIO HÄMÄHÄKINVERKKO	73
VAARALLINEN LÄPINÄKYVYYS	80
Suurten pataljoonien aika on ohi	82
Panssarijoukkojen kriisi	83
Tykistökiisi	83
ASEIDEN UUSI TYÖNJAKO	86
TIE PILOTIKSI	93
INTERCEPTOR: TAISTELU TAIVAAN HERRUUDESTA	104
MAAILMAN ENSIMMÄISET DROONIVOIMAT	111
MYSTEERIMIES	120
DIGITAALINEN SOTA	128
Delta	129
Teknologinen ekosysteemi ja droonitarhaongelma	136
Kilpailu pisteistä	140
Brave1, droonisodan nettikauppa	143

LENTÄJÄN ARKI	150
DROONIEN SUURVALTA: VENÄJÄ	161
Analytiikan keskus Rubikon	163
Kulttuurinen muutos	168
Uusi keskiluokka	171
Venäjän lapset	174
KOMPPANIA HAJOAA	182
DROONIT JA YHTEISKUNTA	189
UKRAINALAISET DROONIT MAAILMALLA	197
UKRAINAN SODAN VETERAANIT	207
LÄNSIMAAT KRIISSISSÄ	213
Suomen droonit	217
PALUU KOTIIN	224
ANALYYSI	232
”Drooneja ei ole kiire hankkia”	233
”Droonit eivät lennä Suomessa”	233
”Vanha konsti on parempi kuin pussillinen uusia”	235
”Koska droonit vanhenevat nopeasti, niitä ei kannata hankkia”	236
”Perinteiset aselajit voivat tehdä kaiken, mitä droonit, ja vielä enemmän”	238
ONGELMIA RAKENTEISSA JA ASEENTEISSA	239
Droonistrategia	240
Yhteistyö Ukrainan kanssa	241
Hankinnat	244
Ikärakenne	246
Sotilaat ja virkamiehet	247
Johtaminen	248
Reservi	250
Drooni-instituutio	252
Salaisuudet	254
KUN SOTA LÄIKKYI SUOMEEN	257
LOPPUSANAT	263
KIITOSSANAT	269
VIITTEET	271

TERMISTÖ

Baba-yaga/raskas kopteridrooni on kuusimoottorinen isomman kokoluokan kopteridrooni, jota käytetään joukkojen huoltamiseen sekä raskaiden pommikuormien tiputtamiseen.

Bayraktar on turkkilainen isokokoinen lennokki, joka voi sekä kuvata että ampuu ohjuksia kaukaa.

Berloga on Venäjän lasten ja nuorten koulutusala, johon kuuluvat pelit opettavat rakentamaan ja käyttämään drooneja.

Binäärijärjestelmä on lukujärjestelmä, jossa luvut esitetään vain kahdella numerolla, 0 ja 1, ja jota tietokoneet käyttävät kaiken tiedon käsittelyyn.

Brave1 on Ukrainan ”sotilasverkkokauppa”, jossa rintamayksiköt voivat tilata drooneja ja häirintälaitteita suoraan yrityksiltä.

Delta on Ukrainan armeijan digitaalinen komentojärjestelmä, joka kokoaa droonien, tutkien ja muiden sensoreiden tiedot yhdelle kartalle.

Digitaalinen tarkoittaa, että jokin asia perustuu tietokoneisiin, ohjelmistoihin ja sähköiseen dataan eli binäärijärjestelmään.

Digitaalinen sota on moniulotteinen sota, jota seurataan koko ajan droonien, kameroiden ja anturien avulla, ja jossa päätöksiä tehdään jatkuvan datavirran perusteella.

Drooni on miehittämätön laite, jota ohjataan etäältä ja jossa ei ole ihmistä kyydissä; se voi kuvata, etsiä vihollista tai kuljettaa räjähteen tarkasti kohteeseen ilman, että oma sotilas menee lähelle.

Drooniekosysteemi on kokonaisuus, johon kuuluvat itse droonit, niiden sensorit ja ohjelmistot, käyttäjät, yritykset ja viranomaiset.

Droonilinja oli Ukrainan maavoimien alainen drooniprojekti ja joukko, joka käytti drooneja rintaman läheisyydessä.

Droonitarhaongelma tarkoittaa sitä, että käytössä on valtava määrä erilaisia droonimalleja ja -versioita, mikä vaikeuttaa varaosien, huollon ja koulutuksen järjestämistä, vaikka samalla se tekee droonien torjunnasta viholliselle hyvin vaikeaa.

Droonivoimat on presidentti Zelenskyin päätöksellä perustettu Ukrainan uusi puolustushaara, joka vastaa droonijoukoista.

E-pistesysteemi on Ukrainan droonijoukoille luotu järjestelmä, jossa yksiköt saavat pisteitä tuhoamistaan viholliskohteista videotodisteen perusteella ja voivat pisteillä hankkia lisää drooneja ja varusteita.

FPV (First Person View) on drooni, jota ohjataan kameran näkymän kautta, kuten videopelissä; Ukrainan sodassa FPV-droonista on tehty halpa ja erittäin tarkka iskuase.

Geran/Shahed on yleisnimitys Venäjän Ukrainaan lähettämille pitkän kantaman iskudrooneille. Shahed on iranilaisvalmisteinen drooni, kun taas Geran on venäläisvalmisteinen.

GRU on Venäjän asevoimien sotilastiedustelupalvelu, joka vastaa armeijan tiedustelusta ja erilaisista peite- ja erikoisoperaatioista ulkomailla.

Interceptor on vihollisdroonien torjuntaan tarkoitettu drooni tai muu torjuntalaite. Sen tehtävänä on tiputtaa vihollisen drooni.

Kehityssykli on aika, joka kuluu uuden teknologian, droonimallin, ohjelmiston tai taktiikan ideasta siihen, että paranneltu innovaatio on käytössä rintamalla. Droonisodassa kehityssyklin nopeus voi ratkaista, kumpi osapuoli ehtii sopeutua vastustajan uusiin torjuntakeinoihin ensin.

Kiinteäsiipinen drooni on pienen lentokoneen näköinen drooni, jossa on siivet eikä useita roottoreita. Se pystyy tavallisesti lentämään kauemmas ja pidempään, joten se soveltuu tiedusteluun, tarkkailuun ja pitkän matkan iskuihin.

Kulutussota on sodan muoto, joka kuluttaa vähitellen molempien osapuolten joukkoja, kalustoa, ampumatarvikkeita, taloutta ja kykyä jatkaa sotaa.

Magura on Ukrainan kehittämä miehittämätön meridrooni, jota käytetään Venäjän sotalaivoja vastaan sekä muihin merikohteisiin tehtävissä iskuissa.

Magyarin linnut on 414:s erillinen miehittämättömien järjestelmien prikaati. Se on tunnettu laajasta droonien käytöstään ja kuuluu Ukrainan näkyvimpiin ja menestyneimpiin drooniyksiköihin.

Mavic on alun perin siviilikäyttöön tarkoitettu pieni kuvauslennokki. Ukrainassa sitä on käytetty sotilaallisesti kohteiden etsimiseen, vihollisen liikkeen seuraamiseen, tulenjohtoon ja tilannekuvan muodostamiseen.

Miehittämätön järjestelmä on yleisnimitys laitteille, joita käytetään ilman mukana olevaa miehistöä. Tällaisia ovat esimerkiksi ilmassa toimivat droonit, maalla liikkuvat miehittämättömät ajoneuvot ja meridroonialukset.

R & D tarkoittaa tutkimusta ja tuotekehitystä (*research and development*) ja droonisodassa jatkuvaa uusien droonimallien, ohjelmistojen ja taktiikoiden suunnittelua.

SBS on Ukrainan miehittämättömien joukkojen puolustushaara, joka yhdistää Droonilinjaan ja droonivoimiin kuuluneita yksiköitä.

SBU on Ukrainan turvallisuuspalvelu, joka vastaa muun muassa vasta tiedustelusta ja sisäisestä turvallisuudesta, ja jolla on myös omia droonijoukkoja, kuten ryhmä Alfa.

Sea Baby on Ukrainan käyttämä räjähteillä varustettu meridrooni.

Tappovyöhyke on rintamalinjan molemmille puolille ulottuva kymmenien kilometrien levyinen alue, jossa droonit, tykistö ja miinoitteet tekevät kaiken liikkumisen lähes mahdottomaksi ja hengenvaaralliseksi.

Valokuitudrooni on drooni, jota ohjataan valokuitukaapeliyhteydellä. Drooniin kiinnitetään valokuitupönttö, jota se kantaa mukanaan lennon ajan jättäen jälkeensä valokuitukaapelia.

Välittäjädrooni on isokokoinen drooni, jota käytetään radiosignaalin välittämiseen FPV-droonille. Sen avulla ryhmän droonin kantama kasvaa.

MAXIM FEDOROVIN ESIPUHE

Nimi on enne, sanotaan.

Kun tapasimme tämän kirjan päähenkilön kanssa kesällä 2025 Helsingin keskustassa sijaitsevassa ravintolassa, tiesin hänestä vain Ukrainan armeijassa käytetyn kutsumanimen: *Snižok*, suomeksi *Lumipallo*.

Nuori mies oli kaukana lumipallosta. Tumma olemus ei paljastanut henkilökohtaisuuksia, tuima katse muistutti pikemminkin kivilohkaretta eikä pyöreyskään yltänyt lumipallon tasolle.

– Miksi juuri Lumipallo? oli miltei ensimmäinen kysymykseni hänelle. – Senkö takia, että olet kylmästä ja lumisesta Suomesta?

– Ei, hän hymähti ja kertoi kutsumanimensä tarinan.

Ukrainassa vietetyn vuoden alussa hän huomasi, että eräässä yksikössä oli yltiökansallisesti orientoituneita ukrainalaissotilaita. Nuori mies ei halunnut olla heidän kanssaan missään tekemisissä. Hänen päällikkönsä huomasi sen ja alkoi kutsua häntä vitsillä Lumipalloksi, ikään kuin pelkuriksi.

– Ehkä hän tarkoitti sanaa *snižynka*, siis *lumihiiutaletta*, kysyin.

– Sehän on pelkuruuden symboli.

– Ehkä joo. Puhuimme montaa kieltä sekaisin, niin ehkä se meni väärin, mies vastasi. – Lumipallo kuitenkin vakiintui nimekseni.

– Miksi päädyit juuri droonijoukkoihin? jatkoin miehen tenttaamista.

– En halunnut kuolla.

Vastaus oli yllättävä, koska mieleeni tulivat heti Sumyn suunnalla palvelevan kaverini kertomukset. Hän kertoi, ettei rintaman läheisyydessä uskalla edes käydä ulkona paskalla, niin paljon drooneja lentelee ympärillä. Jätin kuitenkin jatkokysymykset myöhemmäksi.

Minut oli kutsuttu tähän projektiin mukaan, koska meillä oli yksi yhdistävä tekijä: Ukrainassa sodassa vietetty aika. Minulla siviilipuolella, Lumipallolla rintamalla. Ensimmäisellä tapaamisellamme puhuimme Kiovasta, elämästä Ukrainassa sodan aikana, ukrainalaisista ja ukrainan kielestä. Löytyi paljon yhtymäkohtia, mutta kirjan suhteen emme olleet samoilla aaltopituuksilla.

Minulla oli hyvin pragmaattinen ote, Lumipallolla henkilökohtaisempi. Hän oli epävarma ja jopa pelokas koko projektista, mutta samalla hänestä paistoi tarve kertoa tarinansa ja kokemuksensa muille. Ehkä ennen kaikkea oman itsensä vuoksi, jonkinlaisena terapiaprojektina.

– Miksi tarvitset ylipäättään minua tähän? tiedustelin. – Voithan sinä kirjoittaa kirjan kokonaan kustannustoimittajan johdolla.

– Periaatteessa joo, mutta en kestä kertoa itsestäni, en tykkää puhua itsestäni.

– Kai sinä ymmärrät, että vaikka minä olen toisena kirjoittajana, sinun täytyy puhua itsestäsi ja kertoa minulle tarinasi, minä varmistin.

– No joo, mutta se kestää lyhyemmän ajan, enkä joudu painimaan tekstin kanssa yhtä paljon.

Lumipallo halusi myös säilyttää yksityisyytensä ja pysyä anonyyminä. Minä kertoisin kirjasta julkisuudessa yksin, mikä kävi minulle hyvin. Hyväksyin hänen selityksensä, ja sovimme seuraavan tapaamisen syksylle, kun olin tulossa uudestaan Suomeen.

Syksyllä Töölön kirjaston neuvotteluhuoneeseen ilmaantui sovitusti tuttu hahmo korvillaan valtavat langattomat sankakuulokkeet. Huomasin heti, että miestä vaivasi jokin.

– Ennen kuin mennään asiaan, puhutaanko siitä, mitä sinä tavoittelet tällä projektilla? Lumipallo kysyi hieman hermostuneesti.

Selitin, että lennokit aiheena kiinnostavat minua erittäin paljon.

Olen nähnyt ja kuullut Kiovassa niiden lentävän taloni ohitse, muutamassa suorassa lähetyksessä kuulin ukrainalaisten sotilaiden ampu-
neen niitä alas konekivääreillä. Kerran näin omin silmin, kun iso
drooni ammuttiin alas lentokenttäalueella. Se räjähti ja putosi maa-
han muutaman sadan metrin päässä.

Sen lisäksi kerroin, kuinka useita ukrainalaisia tuttaviani on vär-
vätynyt sodan aikana armeijaan juuri drooniyksiköihin, ja olen seu-
rannut aihetta heidän kauttaan. He ovat kertoneet minulle siitä, kuinka
nopeasti sodan luonne muuttui asemasodasta, jossa ratkaiseva rooli
on mies- ja tykistöylivoimalla, droonisodaksi.

Lumipalloa ei nähtävästi vastaukseni tyydyttänyt täysin. Hän sanoi,
että haluaa oman tarinansa kautta varoittaa Suomea siitä, mitä voi
sodan sattuessa odottaa.

– Haluan, että täällä oltaisiin valmiita siihen, mitä olen nähnyt
Ukrainassa.

Se sopi minulle tietenkin. Suomi on meille molemmille rakas koti,
eikä kumpikaan haluaisi nähdä Suomessa sitä, mitä olemme näh-
neet Ukrainassa. Yhteistyö jatkui. Edessä oli monta tapaamista, muun
muassa Kiovassa.

Kerran kun olimme ajamassa autolla Itä-Suomesta pääkaupunki-
seudulle, puheeksi nousi luottamus.

– Luotatko minuun? kysyin Lumipallolta kuultuani, että hänen on
vaikeaa luottaa muihin ihmisiin.

Hän tuumi tovin.

– En täysin. Mutta luotan sinuun tarpeeksi, jotta uskoisin, että
sinun kanssasi saamme tämän kirjan valmiiksi, hän vastasi.

– No se riittää minulle, sanoin.

Nyt edessänne on vaillinaisen mutta riittävän keskinäisen luotta-
muksen tulos. Vaikka minut pestattiin alun perin kirjoittamaan pää-
henkilön tarina, tämä kirja on syntynyt kokonaisuudessaan yhteis-
työnä. Yhtä asiaa en kuitenkaan halua omia itselleni: Lumipallo keksi
kirjalle nimen, jota pidin heti loistavana.

Toisessa maailmansodassa tykistö sai nimekseen ”sodan kuningas”

tai ”taistelujen kuningas”. Euroopan näyttämöllä käydyissä taiste-
luissa arviolta 40 prosenttia sodan tappioista tuli tykkitulen vaikutuk-
sesta. Ukrainassa käytävässä sodassa vuonna 2026 droonien sanotaan
tuottaneen yli 90 prosenttia kaikista tappioista. Niiden määrä ja vai-
kutukset ovat olleet niin valtava, että drooneja voi pitää sodan uutena
kuninkaana.

Sodan uusi kuningas on kertomus Ukrainan sodasta. Se kuvaa yhden
sotilaan matkaa läpi sodan runteleman Ukrainan, jossa teknologia ja
kuolema ovat kietoutuneet toisiinsa tiiviimmin kuin koskaan ihmis-
kunnan historiassa. Kirjassa tarkastellaan vuorotellen sekä Lumipal-
lon matkaa että Ukrainan droonisodan kehitystä.

Lumipallo on Ukrainan asevoimien entinen sotilas, joka on mitä
todennäköisimmin Venäjän federaation etsintäkuuluttama. Siksi pyy-
dämme, että ne lukijat, jotka hänestä tietävät, pitävät tiedon omanaan.
Lumipallon tarinassa henkilöiden, paikkojen, aikojen ja organisaatioi-
den nimiä on muutettu yksityisyyden suojaamiseksi.

Alun perin suunnittelin, että kertoisin Lumipallon tarinan kolman-
nessa persoonassa, mutta projektin edetessä tajusin, että sen täytyy
kulkea minämuodossa. Seuraavaksi kertoja vaihtuu, ja päästän kirjan
päähenkilön ääneen.

OMA SOTA

Ette tiedä sodasta mitään. Minä olen ollut sodassa, mutta silti en voi väittää tietäväni siitä paljon.

Sota näyttäytyy yllättävän eri tavalla eri ihmisille, jotka se imee mätään sisukseensa. Minun sotani ei ole samannäköinen kuin jalkaväen kylmässä mudassa kokema sota. Sotilaiden sota on erilainen kuin siviilien sota. Minun sotani on toisenlainen kuin palvelusikäisten, kiovalaisissa kahviloissa aikaansa viettävien ukrainalaismiesten sota. Jos jälkimmäistä voi ylipäätään sodaksi kutsua.

Sodassa moni asia on tuurista kiinni. Sitä on sään, tehtäviensä, omien ja palvelustovereiden taitojen ja loppujen lopuksi komentajien armoilla. Yksi askel, yksi ihmiskohtaaminen voi muuttaa kohtalon täysin. Jos olisin ollut muualla kuin missä olin Ukrainan-vuoteni alussa, olisin todennäköisesti joutunut kansainväliseen legioonaan ilman ukrainan kielen taitoa. Tai sitten olisin kuollut.

Mutta minua onnisti. Yksi ihminen käänsi tapahtumien kulun toiseen suuntaan, ja palvelin enimmäkseen ukrainalaisten kanssa droonipataljoonassa. Olen varma, että se pelasti henkeni.

On silti vaikea sanoa, olenko ollut palvelusvuoden aikana suorassa hengenvaarassa. En tarkoita sellaista vaaraa, joka on läsnä rintamalla joka hetki, vaan sellaista, joka tulee päin kasvoja ja joka jäädyttää veret valtimoissa.

Olen nähnyt kuolemaa. Kuolemaa, jonka aiheutin muille. Niitä näkyjä ei pysty pyyhkimään pois muistista. Näin kuoleman ohjaus-

lasien läpi. Drooni oli minun silmäni ja minä sen aivot ja hermosto. Siksi sen näkemät kuvat, pelot ja tunteet ovat myös osa minua.

Olen kateellinen lääkintämiehille, ensihoitajille ja pelastustyöntekijöille. He ovat olleet samassa sodassa, mutta he ovat pelastaneet henkiä. Minä olen vain tuhonnut. Toki hyvän asian puolesta Ukrainaa puolustaen, mutta ihmiselämän mittakaavassa se on laiha lohtu.

Tämän sodan erikoisuutena on se, että monet kuolemat päätyvät videolle. Verkossa, sotilaiden kännyköissä ja yksiköiden kovalevyissä on tuhansia videopätkiä siitä, kuinka ihminen kuolee. Osa näistä videoista näytetään julkisuudessa, osa jää omaan käyttöön. Muiden droonilentojen nauhoituksia pystyn katsomaan helposti, vaikka niissä kuolisikin joku. Niitä pystyn seuraamaan kuin opetusvideoita. Pilotin roolissa voin ihailla ammattimaista työtä, loistavaa työsuoritusta – samalla tavalla kuin toinen sotilas voi ihailla vaikkapa ampumasuorituksia rynnäkkökiväärillä.

Mutta omia videoita on vaikea katsoa, koska niissä olen tehnyt lopulliset päätökset lennon aikana itse ja ohjannut ruudulla näkyvän droonin tapposyöksyyn. Monet lennoista ovat sellaisia, että en edes tiedä, olenko osunut johonkuhun. Minulle vain kerrotaan, että iskepäs tuohon puskaan, siinä syvällä on vihollisia. Droonini lentää puskaan, videokuva katkeaa eikä missään ole varmaa tietoa, onko tapahtunut mitään. Ne venäläiset eivät kuitenkaan tule ulos puskasta enää koskaan, mutta minä itse en ole nähnyt heitä.

Sitten on ollut pari lentoa, jolloin näin heidän kasvonsa. Silloin me pyörähtelimme yhteisessä kuolemanjahdissa: minä saalistajana, venäläinen jahdattuna. Kerran lensin kohti keskellä peltoa juossutta venäläissotilasta. Hän havaitsi minut ja alkoi ampua, kunnes lipas oli tyhjä. Liipaisimesta kuuluu klik-klik-klik, kun luoteja ei enää ole. Savun hälvettyä pudotin droonin hänen päälleen.

Eniten jäi mieleen eräs toinen tapaus. Nevsken kylän itäpuolella oli moukaroituja venäläisten asemia, jonne nämä halusivat siirtyä. Me lensimme sinne, ja toinen ryhmäläinen huomasi kaksi miestä. He näkivät meidän droonimme: toinen oli heti nostamassa rynnäkkö-

kivääriään ja toinen juoksi pois. Tiputin lennokin vapaalaskuun, ja viimeisellä sekunnilla ennen kuin drooni osui sitä niskaan, hän kääntyi minuun päin ja minä näin hänen kasvonsa. Hän oli 26-, ehkä 28-vuotias.

Aleksi Lysander sanoo Tuomas Kyrön kirjassa: ”Kyllä mie tahdoin oikeasti auttaa. Mutta todellisuus lyö silmille, kun joutuu tulittamaan teini-ikäisiä lapsia ja vanhoja miehiä. Olin väärällä puolella, mutta se toinenkaan puoli ei ollut oikea. Maailmassa ei ole oikeaa puolta. Varsinkaan sotalailla.” Helsingin kaupunginteatterin näytelmässä sanoma hieman pehmeni: ”En halua olla väärällä puolella. Pitäisi vain ensin tietää, mikä on väärä puoli.”

Minä en usko olevani väärällä puolella, mutta minä en ole rakentanut mitään. Minä tuhoan. Olen tuhonnut tankkeja, tuhonnut ihmisiä.

On monia syitä lähteä sotaan, hyviä ja huonoja. Ukrainalaisten syy on selvä, heidän kotiinsa hyökättiin. Ukrainalaiset eivät ole sodassa ideologisista syistä. Muut ovat.

The Syy ei paljastu yleensä heti. Se piilotetaan muiden, yleviltä kuulostavien tarkoituksien taakse: ukrainalaisten auttaminen, Venäjän ekspansion pysäyttäminen, rauhan palauttaminen Eurooppaan. Ne ovat varmasti hyviä ja päteviä syitä, mutta ne eivät ole se tärkein syy, joka on aina henkilökohtaisempi: joku voi joutua Suomessa linnaan rikostuomion takia, toisella on ukrainalainen vaimo, kolmannella voimakas empatiakyky, joka vaatii osallistumista pelastustoimintaan tai evakuointihommiin.

Minullakin oli sotaan lähdölle *The Syy*, mutta se valkeni minulle vasta myöhemmin. Se ei ollut koulukiusaaminen, ei mikään trauma, ei seikkailunhalu. Kun sota alkoi, elämässäni oli sellainen hetki, etten oikein tiennyt, mitä tehdä. Olin käännekohtassa ja päätin, että tämä on minun tapani auttaa.

Lähdin sotaan, koska tunsin oloni ulkopuoliseksi, eikä millään tuntunut olevan mitään merkitystä. Syy lähteä sotaan ei ole kuitenkaan sama syy kuin olla siellä. Lähdön syy unohtuu taistelukentällä hyvin nopeasti.

Loppuvuonna 2023 pakkasin kamat ja lähdin Ukrainaan. Olin siellä kolmetoista kuukautta. Lensin yli tuhat lentoa taistelukentällä, ja nyt voin sanoa varmasti, miksi olin siellä sen ajan: olin hyvä siinä, mitä tein, eikä riski kuolla ollut niin korkea.

Enkä kadu yhtään. Loppujen lopuksi se oli myös meidän sotamme. Meidän sotamme ilman, että se sota oli meistä.

SKY FURY

**Päiväkirjamerkintöjä: Lokakuu 2024,
Nevsken kylä, salamahyökkäys.**

Radiolinkki aukeaa, ja komentaja huutaa toisesta päästä. Olen puoliunessa ja höristän toista korvaani, jotta kuulisin komennon. Huudon vaihtuessa puheeseen kuulen sen: teknika eli ajoneuvo tai tankki. Dennis sulkee radiolinkin ja kääntyy meidän puoleemme.

– Jäbät, nyt lennetään. Panssarivaunu 12 kilometrin päässä.

Ampaisen ylös punkasta ja alan nopeasti pukea takkia ylleni. Tapsa on myös noussut pedistään ja katsoo minua kysyvästi.

– Tankki. Otetaan kymppituumainen ontelopanos.

Tapsa nyökkää ymmärtäväisesti ja rientää ulos korsusta heti, kun on saanut kengät jalkaansa. Dennis ojentaa minulle kartan, jossa on koordinaatit valmiina. Alan hahmotella lentosuunnitelmaa ja etsiä kartalta kiintopisteitä, joiden mukaan lentää. Antennimoduulin virrat päälle, ohjain käteen, ohjaimen tatit nollille ja virtuaalilasit päähän.

Pian Tapsa on valmis, droonin ohjauslevy saa virtaa ja yhteys muodostuu. Kellertävän oranssi maailma aukeaa edessäni. Näen virtuaalilaseissa droonin tiedot. Akkua riittävästi, ohjauslinkki terve. Keskellä näkymää lukee SKY FURY. Se on meidän oma

leimamme eli tägi. Kun tuhoamme vihollisen kohteen, video julkaistaan sosiaalisessa mediassa – ja tägi on todiste siitä, että se on meidän ryhmämme suoritus.

Näen laseistani, että Tapsa näyttää peukkua, ja odotamme muutaman sekunnin.

– Valmiina. Odottelen käskyjä.

– Lennä!

Painan kaasun pohjaan, ja drooni ottaa tuulta propellien alle. Tunnen, kuinka moottorit taistelevat kilonpainoisen ontelopanoksen painoa vastaan. Ontelopanos on erityisesti panssarintorjuntaan suunniteltu räjähdysainepanos. Se läpäisee hyvin tehokkaasti panssariterästä.

Jokainen sormieni mikroiike vaikuttaa droonin liikkeeseen. Tuntuu kuin olisin yhtä droonin kanssa. En ole enää ihminen, vaan tietoisuuteni siirtyy drooniin. Drooni nousee ylös puiden yläpuolelle, ja taistelukenttä avautuu edessäni. Näkymässä on laakeita peltoja ja niiden välissä metsälohkoja, joissa käydään sataa eri taistelua tälläkin hetkellä. Osa pelloista on tulella, ja ne ovat täynnä lukemattomia tykistön tekemiä kraattereita. Aurinko on juuri noussut, ja sen säteet luovat pisteen kaukana horisontissa, kun ne osuvat droonin kameran linssiin. Nousen 200 metrin korkeuteen ja etsin ensimmäisen kiintopisteen maastosta. Otan kurssin itään ja tasoitan kaasun.

Pohjoisessa näkyy Nevskin kylä Luhanskin ja Donetskien alueen rajalla. Kirkko on ainoa korkea rakennus kylässä, jota on moukaroitu mutta joka on säästynyt täydeltä tuholta. Lennettyäni kylän yli näen horisontista nousevan hiekkapilven. Kiihdytän nopeutta ja saavun vastapäisen pellon laitaan – sinne, mistä savu nousee. Kohde on kahden puulinjan välissä, ja näen, kuinka raskas tykistö yrittää iskeä samaa tietä, mutta tankki on tykkiä nopeampi.

– Näetkö sen?

– Kyllä, se on BMP, rynnäkköpanssarivaunu.

– Onko lupa iskeä?

– Antaa palaa!

Lähestyn tankkia varovasti, koska pelkään, että sillä on häirintälaitte.

Lasken korkeutta, ohjauslinkki pysyy vakaana. Ei siis toimivaa häirintää. Annan tankin ohittaa minut ja kierrän droonilla sen takapuolelle. Se kiittää todella nopeasti hiekkatiellä kohti kylää. Nyt tai ei koskaan. Se on pakko pysäyttää ennen etulinjaa.

Sydämeni hakkaa jännityksestä, sormet hikoilevat. Tuntuu, kuin kaikki hienomotoriikka olisi kadonnut. Sormeni ovat kuin jääpuikot, jotka liikkuvat todella jäykästi adrenaliinin takia. Otan suoran linjan tankin takaluukkuja kohti ja ajan droonin BMP:n takaosaan. Linkki katkeaa, mustavalkoiset värit valtaavat lasieni näkymän. En ole enää yhtä droonin kanssa, olen jälleen ihminen. Nostan virtuaalilasit pois päästäni ja kiinnitän katseeni bunkkerin seinällä olevaan tv-ruutuun. Räjähdys. BMP:n peräosassa räjähtää, mutta tankki jatkaa matkaansa.

– Fuck, kiroaa Dennis.

Hän avaa viestintälaitteen ja pyytää lupaa lentää uudestaan.

Katson epäuskoisena tiedusteludroonin tuottamaa kuvaa. Nojaan taakse tuolissa ja peitän kasvoni pärisevillä käsillä. Osuin, olen aivan varma. Mitä helvettiä? Maljuk, joka oli juuri tullut sisään antennin kanssa, päästää huudon takanani. Katson Maljukia, joka osoittaa tv-ruutua. Nostan katseeni uudestaan: tankki on pysähtynyt. Vaunun etuosasta aukeaa luukku, ja kuski hoipertelee pois tankin sisältä.

Huudamme yhteen ääneen. Tankki on pysäytetty. Dennis ja Tapsa taputtavat minua olkapäille. Juhlinta jää kuitenkin lyhyeen, kun viestilaitteesta kuuluu komentajan ääni. Huone hiljenee, ja tunnistan uuden käskyn. Dennis katsoo meitä ja antaa käskyn eteenpäin. Toinen tankki on tulossa kylän kaakkoispuolelta.

Tapsa ampaisee ulos korsusta, ja Maljuk vaihtaa akut suureen välittäjädrooniin. Dennis etsii uusia koordinaatteja, minä

valmistelen antenniaseman. Taistelu jatkuu vielä kaksi päivää. Hyökkäyksiä, vastahyökkäyksiä, läpimurtoja ja joukkojen irtautamista.

*Näiden kahden päivän aikana Venäjän joukot valtasi-
vat Nevsken kylän nopealla mekanisoidulla hyökkäyksellä.
Hyökkäykseen osallistui joukkoja 59. panssarirykmentistä, 144.
kaartin moottoroidusta jalkaväkidivisioonasta ja 20:s kaartin
armeija. Venäjän panssarirykmentin arsenaali oli oman arvioni
mukaan kolme T-72-taistelupanssarivaunua, kymmenen BMP-
rynnäköpanssarivaunua ja noin kaksikymmentä BTR-miehis-
tönkuljetusajoneuvoa. Kahden päivän väsyttävien taisteluiden
jälkeen menetimme Nevsken kylän venäläisille.*

*Sky Fury -ryhmä tuhosi näiden kahden päivän aikana yhden
taistelupanssarivaunun, kaksi BMP-vaunua, kaksi BTR-ajoneu-
voa sekä useita rakennuksia, joissa venäläisten jalkaväki oli yrit-
tänyt piileskellä. Lisäksi räjäytimme ainakin kolme BTR-ajoneu-
voa muiden FPV-ryhmien saatua ne ensin liikuntakyvyttömiksi.
Venäläisten yrityksistä huolimatta onnistuimme pysäyttämään
venäläisten tankit kylän edustalla sijaitsevan maasillan taakse.
Lähin taistelupanssarivaunu onnistui pääsemään puolentoista
kilometrin päähän Sky Furyn asemasta ennen kuin meidän
droonimme iski sen torniin ja eliminoi tankin pääaseen. Vaikka
aiheutimme viholliselle suuria tappioita, noiden päivien aikana
hävisimme taistelun ja meidän piti perääntyä pian taistelun
loputtua.*

TAPPOVYÖHYKE

Vuonna 2026 sota on muuttunut tunnistamattomaksi ensimmäisiin sotavuosiin verrattuna. Rintamalla sijaitsee alue, jossa jalkaväen sotilas on jatkuvasti havaittavissa ja käytännössä kulutustavaraa. Ilmatala on täynnä tiedusteludrooneja, jotka tarkkailevat maastoa tauotta. Yhden poteron yläpuolella voi olla jopa kahdeksan iskudroonia samaan aikaan. Kaikki poikkeava huomataan: tuore kaivanto, siirtynyt pressu, jalanjäljet lumessa tai lämpökuva juoksuhaudan pohjalta. Kun kohde havaitaan, tieto välitetään nopeasti eteenpäin, ja isku seuraakin usein minuuteissa. Sotilas ei useimmiten tiedä, kuka häntä tarkkailee tai milloin päätös iskemisestä tehdään. Ainoa tapa saada ruokaa ja vettä on kuljettaa niitä omilla drooneilla. Raskaat droonit tiputtelevat etulinjan aseisiin vesipulloja ja Snickers-patukoita, jotta sotilaat kestävät seuraavan sumun tuloon asti.

Sotatoimialueella olemisen tarkoittaa jatkuvaa kylmyyttä ja vaaraa. Parhaimmillaan rotaatio pois taistelualueelta saattaa kestää muutaman viikon, pahimmillaan puoli vuotta. Liikkuminen päivällä on mahdollista. Yöllä liikutaan nopeasti ja pienissä ryhmissä, mutta silloinkin droonit havaitsevat lämpöjäljet. Ajoneuvoilla liikkuminen on mahdollista vain sumun ja rankan lumi- tai vesisateen aikana.

Alueella haavoittuessa ei pääse hoitoon välittömästi, sillä haavoittunut joutuu odottamaan sumun tuloa, jos evakuointi ylipäätyään on mahdollista. Ajoneuvoilla ei voi evakuoida, joten potilas pitää kantaa